

Kuva: E. Pilviö

Monikielinen kirjasto – Flerspråkiga biblioteket – Multilingual Library

TOIMINTASUUNNITELMA 2025

31.10.2024
Riitta Hämäläinen
Eeva Pilviö

Sisällys

1.	Nimi	2
1.1	Tehtävä	2
2.	Haettava avustus	2
2.1	Henkilöstö.....	2
2.2	Kehitysaihoita vuonna 2025	3
2.2.1	Satakielikuukauden kehittäminen ja valtakunnallinen laajentaminen	3
2.2.2	Lukemiseen kannustaminen	4
2.2.3	Monikieliset lastenkirjat päiväkotien iltasatukirjahyllyihin ja kaksikieliset satutunnit	4
2.3	Aineistoon liittyviä kehitysaihoita vuonna 2025	5
2.3.1	Monikielisen aineiston kuvailun kehittäminen.....	5
2.3.2	Verkkotilaamisen kehittäminen	6
2.3.3	Monikieliset e-kirjapalvelut	6
2.3.4	Monikielisten aineistojen sisältöjen avaamista.....	6
3.	Asiakkaat.....	7
4.	Hankittava aineisto ja siirtokokoelmat.....	7
4.1	Hankittava aineisto	7
4.2	Aineisto	8
4.3	Siirtokokoelmat	9
4.4	Asiantuntemus.....	9
5.	Koulutus.....	10
6.	Markkinointi ja viestintä	10
6.1	Sosiaalinen media.....	11
6.2	Tapahtumatoiminta.....	11
6.3	Tiedotus ja yhteydet	12
7.	Raportointi.....	12
8.	Lisätietoja	13

1. Nimi

Monikielinen kirjasto – Flerspråkiga biblioteket - Multilingual Library

1.1 Tehtävä

"Ulkomaalaikirjaston tehtävänä on Suomessa asuvan vieraskielisen väestön kirjastopalvelujen tukeminen, yhteyksien solmiminen koti- ja ulkomaisiin yhteistyötahoihin, tiedotus ja neuvonta sekä aineiston hankinta yhteiskäyttöön sellaisilla kielillä, jotka meillä ovat harvinaisia ja joiden käyttäjiä Suomessa on vähän. Päävastuu ulkomaalaisväestön yleisistä kirjastopalveluista on edelleen kunnilla."
(OPM kirje 12.1.1995, päätös 27/650/94)

Kirjastolain 2§:n tavoitteiden mukaisesti kirjastojen tulee edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin sekä lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa. Tavoitteen toteuttamisessa ovat lain mukaan lähtökohtina yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Monikielisen kirjaston tehtävänä on tukea kirjastoja vieraskielisen väestön kirjastopalvelujen järjestämisessä.

Ulkomaalaikirjaston nyk. Monikielisen kirjaston toiminnan aloittamisesta tulee kuluneeksi 30 vuotta ensi vuonna.

2. Haettava avustus

Avustusta haetaan Helsingin kaupunginkirjastolle ajalle 1.1.- 31.12.2025 Monikielisen kirjaston toimintaan 395650 €.

Avustuksen käyttösuunnitelma vuodelle 2025:

Tili		€€€
400500	Palkat ja palkkiot	266300
453200	Aineiston hankinta	85000
437300	Markkinointi ja viestintä	17450
447300	Tapahtuma- ja näyttelykulut	10400
444300	Matka ja kokouskulut	4000
437600	Puhelin-, postimaksut ja muut kulut	7500
	Hallintokulut	5000
	Yhteensä euroa v.2025	395650

2.1 Henkilöstö

Monikielisen kirjaston tehtävien hoito on integroitu Helsingin kaupunginkirjaston toimintaan. Henkilöstön tarve arvioidaan viideksi (5,1) henkilötyövuodeksi, tehtävänimekkeet informaatikko (2,0), kirjastonhoitaja (1,0), erikoiskirjastovirkailija (1,0), projektityöntekijä (1,0) (8 kk), yksikön päällikkö (0,1).

Vastuuhenkilöt:

- Hallinnolliset asiat: Virva Nousiainen-Hiiri, Kirjastoverkon yhteisten palveluiden päällikkö.
- Toiminnan suunnittelu ja koordinointi, aineiston hankinta ja kuvailu, markkinointi ja viestintä: Riitta Hämäläinen, informaatikko ja Eeva Pilviö, informaatikko.
- Aineiston kuvailu, tilastot: Tero Isoaari, kirjastonhoitaja.
- Aineiston kuvailu ja käsittely lainauskuuntoon: Rachel Flugel, erikoiskirjastovirkailija.

- Monikielisen kirjaston henkilöstön esihenkilö: Suvi Sivulainen, yksikön päällikkö, Kokoelma- ja metatietoyksikkö.
- Projektityöntekijä: Tehtävinä Monikielisen kirjaston 30-vuotisjuhlavuoden tapahtumien suunnittelu ja toteutus, markkinointi ja viestintä, kirjastojen ohjaus ja asiantuntijatuki, markkinointi- ja viestintäaineiston tilaukset, kirjastolähtettiläs/yhteisötulkki- konseptin luominen ja lanseerauksen suunnittelu.

2.2 Kehitysaihoita vuonna 2025

2.2.1 Satakielikuukauden kehittäminen ja valtakunnallinen laajentaminen

Satakielikuukautta juhlitaan jo 11. kerran vuonna 2025.

Kirjastolain e.m. tavoitteiden toteuttamiseksi opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelmassa moninaisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla esitetään, että Monikielinen kirjasto koordinoi Satakielikuukautta, jonka aikana järjestetään monikielisyyteen liittyviä tapahtumia eri puolilla Suomea esimerkiksi järjestämällä kuukauteen liittyviä tapahtumia kouluissa 21.2.- 21.3. vuosittain. (ks. [Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi \(valtioneuvosto.fi\)](#)

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165054/OKM_2023_28.pdf?sequence=1&isAllowed=y, 4.5 Kuntien kirjasto- ja kulttuuripalvelut.)

Monikielisyyttä ja kielellistä rikkautta juhliava Satakielikuukausi täyttää 11 vuotta. Äidinkieltä ja monikielisyyttä juhlistavan Satakielikuukauden (21.2.- 21.3.) koordinointi ja jalkauttaminen kirjastoihin valtakunnallisesti jatkuu Monikielisen kirjaston koordinoimana.

Satakielikuukausi on tapahtumakokonaisuus, joka tarjoaa mahdollisuudet osallisuuden, kulttuurien välisen vuorovaikutuksen ja kotouttamisen edistämiseen. Kuukauden aikana juhlistetaan äidinkieliä ja monikielisyyden merkitystä ja sen kautta tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä, kohtaamisia, inklusiota sekä kulttuuristen ja kielellisten oikeuksien toteutumista. Teemakuukauden kohderyhmänä ovat Suomessa asuvat vieraskieliset, vähemmistökieliset sekä suomen- tai ruotsinkieliset lapset, nuoret ja aikuiset.

Satakielikuukauden hallinnointi, viestintä ja markkinointi vaativat resursseja. Teemakuukauden koordinoitavastuu siirtyi Monikieliselle kirjastolle Kulttuuria kaikille- palvelulta v. 2020 alussa. Yhteistyötä jatketaan edelleen Kulttuuria kaikille –palvelun kanssa. Vuoden 2024 Monikielisyys yleisissä kirjastoissa - teemavuoteen osallistuneiden yli 120 tapahtuman innoittamana, odotamme vuoden 2025 Satakielikuukauden arviolta n.60–70 läsnä-, hybridi- tai etätapahtumaa.

Satakielikuukauden verkkosivusto www.satakielikuukausi.fi julkaistiin vuoden 2022 alussa ja kymmenennen juhlavuotemme kunniaksi v.2024, Satakielikuukausi.fi -sivusto julkaistiin myös ruotsiksi ja englanniksi. Vuonna 2025 tavoitteena tulee olemaan saavutettavuusvaatimusten parempi huomioiminen sivuston kieliversioissa.

Sivuston ylläpito, tapahtumatietojen täydentäminen ja kieliversioiden tuotanto ja ylläpito pyritään toteuttamaan pääsääntöisesti ostopalveluna vuonna 2025. Markkinointimateriaaleja työstetään tarpeen vaatiessa. Monikielisyyttä koskevia blogikirjoituksia ja niiden käännöksiä julkaistaan kolme tai neljä Satakielikuukauden aikana vuonna 2025. [Satakielikuukausi Facebook-uutisia](#) päivitetään Satakielikuukauden aikana ja vuoden kuluessa, kun monikielisyyteen liittyviä aiheita esiintyy.

Satakielikuukauden arvioidut kustannukset vuonna 2025:

Satakielikuukausi v.2025		
Asiantuntijapalvelut	Satakielikuukauden sivustolle 60-70 tapahtuman päivitys + 20 somejuttua ostopalveluna.	4000

Asiantuntijapalvelut	Satakielikuukausi-blogit 4 kpl palkkiot	600
Käännöspalvelut	Blogien käännökset, 4 kpl	800
Asiantuntijapalvelut	Satakielikuukausi.fi sivuston tekninen päivitys	350
ICT-lisenssit ja käyttöoikeusmaksut	WordPress site ja käyttö 100€/v + 18€	130
	Kaikki yhteensä v.2024	5880

2.2.2 Lukemiseen kannustaminen

Monikielinen kirjasto ottaa toiminnassaan huomioon [Kansallisen lukutaitostrategia 2030](#) ja lukutaito-ohjelman tavoitteet. Strategiassa todetaan, että eri kieli- ja vähemmistöryhmien ja tukea tarvitsevien lukutaidon kehittämiseen tarvitaan lisää toimia, ja että myös maahanmuuttajien ja maahanmuuttajataustaisten lukutaidon tukeminen on varmistettava.

Teemme yhteistyötä Seinäjoen kaupunginkirjaston lasten ja nuorten lukemista edistävien kirjastopalvelujen valtakunnallista erityistehtävää hoitavan yksikön (ERTE) kanssa. Vuodelle 2025 on suunniteltu seuraavaa yhteistyötä:

- 01.2025: EDUCA 2025 yhteinen näyttelyosasto Valtakunnallinen kehittämistehtävä (VAKE) ja Monikielinen kirjasto. ERTE:ltä tulee tapahtumaan päivystäjä, sähköinen kysely opettajille ja mahdollisesti yksittäinen SJK ERTE:n esite.
- Tarinasaalis-2025 vinkkausvideo monikielisistä lastenkirjoista julkaistaan, ERTE:n ja Kirjastokaistan koordinoimana
- ERTE:n etäkahvit monikielistä lastenkirjastotyötä tekeville alkaa. Monikielinen kirjasto osallistuu.

Monikielinen kirjasto tuotti Tarinasaalis 2024 videoitujen kirjavinkkien sarjaan arabiankielisten lastenkirjojen vinkkauksen [Tarinasaalis 2023: Aicha Benmerabet – Arabiankieliset lastenkirjat - Kirjastokaista](#). Tarinasaalis 2025 – sarjaan tuotamme vinkkauksen kurdinkielisistä lastenkirjoista. Monikielisen kirjaston tekemien lukemiseen innostavien videoiden markkinointia jatketaan edelleen vuonna 2025. Olemme aiemmin tuottaneet:

1. Äidinkieleltään [somalinkielisille suunnatun videon](#), joka kannustaa lukuharrastukseen ja kertoo lukemisen tärkeydestä somaliksi.
2. Yhdessä Kirjastokaistan kanssa olemme tuottaneet [arabiankielisille perheille kohdennettu vastaava lukemiseen kannustava videon](#).

2.2.3 Monikieliset lastenkirjat päiväkotien iltasatukirjahyllyihin ja kaksikieliset satutunnit

Lukukeskuksen vuonna 2022 valmistuneessa Monikielinen lukutaito- selvityksessä

<https://lukukeskus.fi/monikielinen-lukutaito-selvitys/> "varhaiskasvatuksen ammattilaisten toiveena oli suunnitelmallisempi ja säännöllisempi yhteistyö kirjaston ja varhaiskasvatuksen välillä. Varhaiskasvatuksen vastaajat toivovat kirjastoilta tietotusta erikielisten kirjojen lainausmahdollisuuksista, kuten luettelo kielistä, joilla kirjoja saa tilattua. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten mukaan tietoa kirjaston palveluista kaivataan erityisesti monikielisten perheiden vanhemmille: vanhemmat pitäisi saada tietoisemmiksi kirjaston merkityksestä ja käyttämään kirjaston palveluja. Konkreettisia yhteistyöehdotuksia ovat satu- ja lukuhetket eri kielillä, erikielisten kirjojen esittely ja vinkkaukset, kirjalistat varhaiskasvatukseen esimerkiksi aihe- ja kielipiireittäin sekä materiaalipankki".

Iltasatukirjahylly (ruots. kapprumsbibliotek, tamburbibliotek) on pieni valikoima satukirjoja ja kuvakirjoja päiväkodin eteisessä tai oven läheisyydessä. Vanhemmat voivat hyllystä valita yhdessä lapsen kanssa kirjan illan yhteistä lukuhetkeä varten. Kirja palautetaan hyllyyn seuraavana päivänä. Muutamit päiväkodit ovat itsenäisesti tai kirjastojen kanssa yhteistyössä perustaneet eteiskirjastoja ja iltasatukirjahyllyjä. Joissakin

päiväkodeissa hyllyistä löytyy myös monikielisiä lastenkirjoja. Iltasatukirjahyllyillä on tutkimuksissa todettu olevan positiivinen vaikutus perhelukemiseen [Iltasatukirjahylly | IKI-TARU | Tarinoilla lukijaksi \(utu.fi\)](#).

Aloitimme vuonna 2023 kokeilun, jonka tavoitteena on tuoda monikieliset lastenkirjat päiväkotien iltasatukirjahyllyihin. Kokeiluun ilmoittautui yhteensä noin 34 päiväkotia pääkaupunkiseudulta ja eri paikkakunnilta muualta maasta (Rovaniemi, Seinäjoki, Uusikaupunki, Tammisaari ja Kerava). Lastenkirjoja toimitettiin päiväkoteihin n. 60:llä eri kielellä. Suuri kiinnostus osallistua projektiin varhaiskasvatuksessa yllätti positiivisesti.

Tämän kannustamana jatkoimme kokeilua vuonna 2024 ja kehitämme saatujen kokemusten myötä mallia, joka voitaisiin ottaa käyttöön laajasti. Helsingissä tutkitaan parhaillaan mahdollisuuksia integroida iltasatuhyllyt lastenkirjastopalveluihin siten, että päiväkotien lähikirjastot vastaisivat toiminnasta yhdessä Monikielisen kirjaston kanssa. Toimintaa on Helsingissä suunniteltu jatkettavaksi kaupunki uudistusalueilla, jotka on valittu kaupungin strategiassa mm. segregaaationäkökuulmasta.

Monikielinen iltasatukirjahylly päiväkoti Nallissa, Helsinki. Kuva: Kikka Aarnio.

Kaksikieliset satutunnit ovat malli, joka on liitetty useassa päiväkodissa ja kirjastossa mukaan iltasatuhyllytoimintaan.

Vuonna 2025 Monikielinen kirjasto jatkaa kaksikielisen satutunnin konseptin markkinointia. Monikielinen kirjasto osallistuu satutuntien taltioimiseen, videoiden tekstien kääntämisiin ja tekstityksiin eri kielillä, mikäli siihen tarjoutuu mahdollisuus.

2.3 Aineistoon liittyviä kehitysaihoita vuonna 2025

2.3.1 Monikielisen aineiston kuvailun kehittäminen

Monikielisen kirjaston kuvailema aineisto on haettavissa Helmet-Finna- tietokannassa. Kuvailun yhtenä tavoitteena on tarjota teostietueet suoraan muiden kirjastojen valtakunnalliseen käyttöön, ja siten vähentää muutoin päällekkäistä kuvailutyötä. Helmet- verkkokirjasto siirtyi Finna-alustalle keväällä 2024. Aineiston siirtyminen Finnaan aiheuttaa joitakin yhdenmukaisuuteen liittyviä pieniä muutoksia kuvailuun.

Suurin osa Monikielisen kirjaston hankkimasta aineistosta saadaan kotimaisilta toimittajilta eli Storialta (ent. Kirjavälitys) ja Kirjastopalvelulta. Myös ruotsalaisella BTJ Sverigeltä tilataan paljon. Nämä kolme

vastaavat suurimmasta osasta tilatusta ja vastaanotetusta aineistosta. Storia ja Kirjastopalvelu toimittavat kuvailutiedot. BTJ Sverigen myymien teosten kuvailutiedot löytyvät LIBRIS –tietokannasta.

Jatkamme yhteistyökumppaniemme Star Booksin (U.K.) ja Ferdosi Median (Ruotsi) tuottaman pakollisten (minimitasoisen) eli tekijän, nimekkeen ja julkaisijan tiedot sisältävän Marc-formaattisen luettelointidatan siirtoa Helmetin kirjastojärjestelmä Encoreen. Star Books ja Ferdosi ovat tarjonneet maksullisena palveluna kirjojen julkaisutiedot translitteroituina ja ne on voitu kopioida luettelointitietueihin. Ao. toimittajilta tilatun aineiston minimitasoisen Marc-formaattisen luettelointidatan siirtoa Helmet-kirjastojärjestelmä Encoreen jatketaan vuonna 2025 ja sen jälkeen uuteen suunnitella olevaan Helsingin kaupunginkirjaston kirjastojärjestelmään. Siirtyminen uuteen kirjastojärjestelmään tulee aiheuttamaan rajapintamuutoksia molempien toimittajien toimittamiin luettelointitietueisiin. Monikielisen kirjaston aineiston kuvailijat täydentävät sekä Star Booksin että Ferdosin välittämät luettelointitietueet RDA-luettelointisääntöjen mukaisiksi.

2.3.2 Verkkotilaamisen kehittäminen

Suomessa joidenkin harvinaisemmin puhuttujen kielten aineiston hankinta on usein nopeinta ja mahdollistakin vain ulkomaisten verkkokauppojen kautta. Monikielisen kirjaston aineiston yksittäiskappaleiden tilaamista verkkokaupoista jatketaan vuonna 2025.

Star Booksin ja Ferdosin toimittamien Marc-tiedostojen hyödyntämistä tilausvaiheessa selvitetään vuonna 2025. Helsingin kaupunginkirjaston siirtyminen uuteen kirjastojärjestelmään tulee aiheuttamaan muutoksia tilausprosessiin. Tavoitteena on saada kaikki tilaukset toimimaan TILDA-tilausjärjestelmän kautta. Lopputulemana saisimme tilaus- ja laskutustiedot keskitettyä Sierraan ja sitä kautta SAP-järjestelmään. Näin kaikki tilaustiedot olisivat samassa järjestelmässä ja helpottaisi tilausten toimituksen ja tilastoinnin seuranta.

2.3.3 Monikieliset e-kirjapalvelut

2.3.3.1 Kuntien yhteinen E-kirjasto

Monikielisen kirjaston toiveena on, että monikielisen e-aineiston tarjontaa edistetään Kansalliskirjaston hallinnoimassa valtakunnallisessa E-kirjastossa. Monikielinen kirjasto seuraa aktiivisesti E-kirjaston etenemistä ja toteutusta Kansalliskirjastossa. Olemme esittäneet jo projektin määrittelyvaiheessa toiveen, että Suomessa harvinaisemmin puhutuilla kielillä oleva e-aineisto tulisi myös E-kirjaston piiriin ja näin saavutettavaksi tasapuolisesti asiakkaille kaikkialla Suomessa.

2.3.3.2 Världens Bibliotek (World Library)

Pohjoismaiden neuvoston rahoittama projekti ”Nordic Collaboration on digital library services for the immigrant population” -projekti eli Världens Bibliotek –hanke (2019) ei ole edennyt Suomen osalta vuosina 2020-2024. [Världens bibliotek \(varldensbibliotek.se\)](http://varldensbibliotek.se).

Monikielinen kirjasto nostaa e-aineistotarjonnan kehittämisen vuonna 2025 OKM:n kanssa keskusteluun selvittääkseen rahoitusta ohjaavan tahon tahtotilan asian suhteen.

2.3.4 Monikielisten aineistojen sisältöjen avaamista

2.3.4.1 Satudiplomin monikieliset teokset

Helmet-kirjastojen Satudiplomissa on mainittu kaikki ao. teoksen kieliversiot sekä e-kirja- ja äänikirja- ja Celia-äänikirjaversiot. Yhdistetty suomenkielinen ja monikielinen Satudiplomi on otettu hyvin vastaan ammattilaisten ja asiakkaiden keskuudessa.

Monikielinen kirjasto jatkaa vuonna 2025 Satudiplomissa olevien satu- ja kuvakirjojen kieliversioiden tietojen päivittämistä Satudiplomiin kerran vuodessa. Satukirjojen kieliversiot näkyvät asiakkaille kunkin kirjan tietojen yhteydessä.

2.3.4.2 Aineistosisältöjen avaaminen

Monikielisen kirjaston aineistojen sisältöjä avataan tehokkaammin, mm. säännöllisesti julkaistavien kirjavinkkien avulla:

- kirjavinkit Facebookissa ja Instagramissa kaksi kertaa kuukaudessa.
- [Kirjastot.fi-sivuilla julkaistavat laajemmat vinkkilistat](#) eri teemoista 10 kertaa vuodessa.

Julkaisun käytettävyyteen ja vinkkilistojen ulkoasuun etsitään parempia teknisiä ratkaisuja. Vinkkilistojen julkaisumahdollisuuksia keväällä 2024 uudistuneessa Helmetissä selvitetään vuonna 2025 koska vinkkilistat tulisi saada asiakasystävällisemmin käytettäväksi. Tavoitteena olisi saada vinkkilistat paremmin esille ja laajemmin mm. koulujen kirjallisuuden opetuksessa hyödynnettäväksi.

3. Asiakkaat

Monikielinen kirjasto seuraa valtakunnallisesti maahanmuuttajataustaisen väestön määrää ja äidinkieliä, ja kehittää kokoelmia vastaamaan kysyntää ja asiakkaiden tarpeita. Erytystä huomiota kiinnitetään mm. lasten ja nuorten määriin eri kieliryhmissä ja ikäluokissa. Kirjastoja myös kannustetaan seuraamaan eri kielten puhujien määrää omalla paikkakunnallaan Tilastokeskuksen tilastosta Kieli sukupuolen mukaan kunnittain, 1990-2023

[Väestö 31.12. muuttujina Alue, Kieli, Sukupuoli, Vuosi ja Tiedot. PxWeb \(stat.fi\)](#)

Maahanmuuttojen määrä oli ennätysuusi vuonna 2023 [Maahanmuuttojen määrä ennätysuusi Suomessa vuonna 2023 - Tilastokeskus \(stat.fi\)](#). Maahanmuuttojen määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna lähes 22 000 henkilöllä. Ukrainalaisten maahanmuutto kasvoi selvästi edellisvuodesta. Merkittävää kasvua edellisvuoteen verrattuna oli myös srilankalaisilla ja bangladeshilaisilla.

Suomeen kohdistuva muutto muodostuu pääasiassa työn tai opiskelun perusteella Suomeen muuttavista ja heidän perheenjäsenistään. Hallitusohjelman mukaiset kansainvälisen työvoiman rekrytoinnin kumppanusmaat ovat Brasilia, Filippiinit, Intia ja Vietnam. ([Maahanmuutto Suomeen 2/2024](#)).

Suomessa on tällä hetkellä noin 46 000 tilapäistä suojelua saavaa ukrainalaista. Turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelmässä on noin 23 000 ukrainalaista ja kotikunnan on saanut noin 23 000 ukrainalaista. Tilapäinen suojelu ukrainalaisille jatkuu 4.3.2025 jälkeen [Tilapäinen suojelu sotaa pakeneville ukrainalaisille jatkuu - Sisäministeriö \(intermin.fi\)](#).

Yleisimmät vieraskielisten lasten äidinkielet vuoden 2022 lopussa olivat venäjä, arabia, somali, viro ja englanti. Vieraskielisistä lapsista venäjänkielisiä oli 15%, arabiankielisiä 12%, somalinkielisiä 9%, vironkielisiä 8% ja englanninkielisiä 5%. Ukraina oli 12. yleisin kieli vieraskielisillä lapsilla: ukrainankielisiä 0–17-vuotiaita oli 1 665 eli 2% vieraskielisistä lapsista. [Lasten osuus väestöstä laskenut tuntuvasti – joka kymmenes on ulkomaalais-²taustainen | Tieto&trendit \(stat.fi\)](#)

4. Hankittava aineisto ja siirtokokoelmat

4.1 Hankittava aineisto

Monikielisen kirjaston aineistoilla tuetaan kirjastoja niissä kielissä, jotka ovat Suomessa harvinaisempia ja joiden puhujia on vain vähän. Päävastuu monikielisistä kirjastopalveluista on kunnilla. Kirjastojen tulisi hankkia aineistoa myös omiin kokoelmiinsa niissä kielissä, joiden puhujia on merkittävä määrä paikkakunnalla. Seuraamme Tilastokeskuksen tuottamia tietoja väestön äidinkielistä ja puhujien lukumääristä ja teemme tarveharkintaa uusien kokoelmaan ehdotettujen kielten osalta. Suomessa puhutaan noin 160 eri kieltä. Monikielisen kirjaston kokoelmassa on tällä hetkellä teoksia noin 80:llä eri kielellä. [Kokoelmatilasto](#) (Helsingin kaupunginkirjasto, Kirjat kielittäin ja osastoittain 31.12.2023).

Monikielisen kirjaston palvelujen saatavuutta kirjaston kaikissa asiakasryhmissä tuetaan hankkimalla aineistoa mahdollisimman monimuotoisesti. Monikielinen kirjasto tukee aineistoillaan ja materiaaleillaan erityisesti äidinkieleltään vieraskielisten lasten ja nuorten lukuharrastusta ja kirjastoja monikielisessä ja monikulttuurisessa lasten kirjastotoiminnassa. Monikielisessä kirjastossa lasten- ja nuortenaineiston osuus koko aineistosta on kasvanut tasaisesti vuosi vuodelta ja se on nyt noin 50 % (31.12.2023).

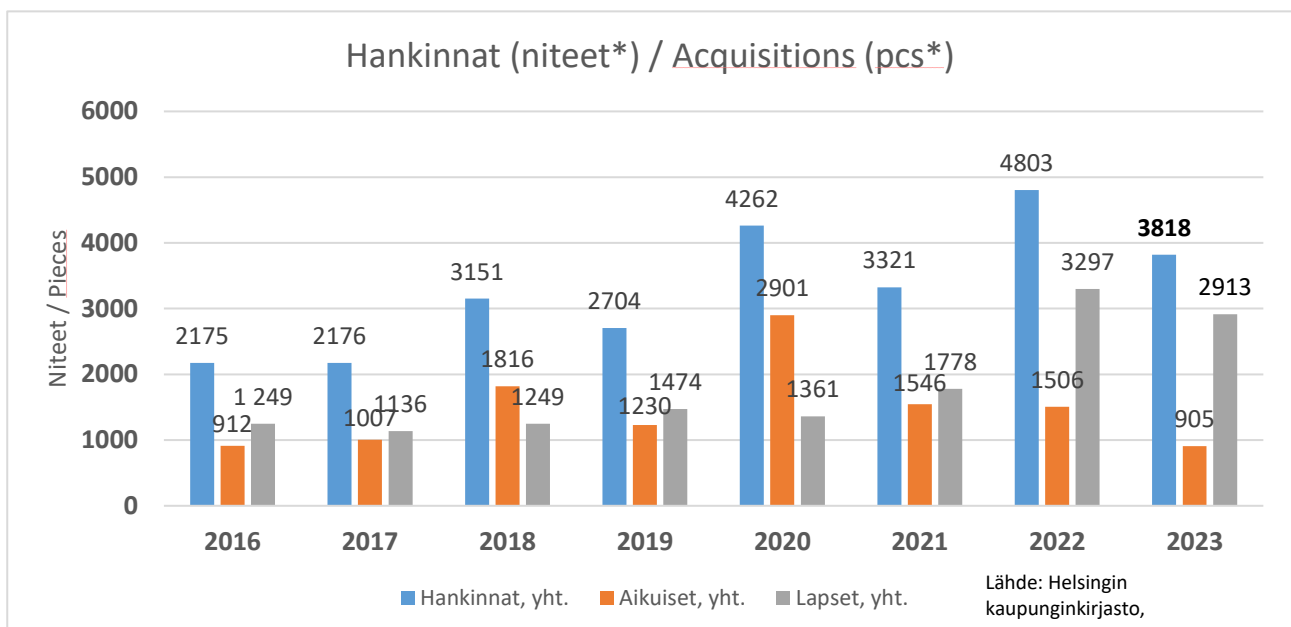
Siirtyminen sähköiseen julkaisumuotoon vähentää painettujen lehtien ja musiikin hankintaa. Painettuja lehtiäkin toivotaan kuitenkin edelleen. Vuonna 2025 tilaamme viittä painettua aikakauslehtivuosisikertaa.

4.2 Aineisto

Aineiston hankintamäärä on viime vuosina vaihdellut 2000-3000 niteen välillä. Yli puolet hankinnoista on ollut lasten ja nuorten aineistoa. Vuonna 2023 lasten aineiston osuus hankinnoista oli n. 68 %.

Monikielisen kirjaston aineiston hankinnassa käytetään useita eri kanavia. Vuonna 2023 tilasimme aineistoa yli 20 eri toimittajalta eri puolilla maailmaa ja 66 kielellä (v.2022 63 kielellä). Jatkamme samojen ja tarvittaessa uusien hankintakanavien käyttämistä vuonna 2025.

Monikielisen kirjaston hankinnat (rekisteröidyt niteet) 2016 – 2023:

Lähde: Helsingin kaupunginkirjasto, Tilastollinen vuosikirja.

E-kirjoilla ja e-äänikirjoilla voitaisiin tasata kysynnän ja tarjonnan vaihteluja, ja palvella asiakkaita suuren yhtäaikaisen kysynnän tilanteissa. Valitettavasti Monikielisellä kirjastolla ja valtakunnallisella E-kirjastolla ei ole toistaiseksi tarjota asiakkaillemme e-kirjoja Suomessa harvinaisemmin puhutuilla kielillä. Myöskään suosittuja e-äänikirjoja ei ole tarjolla.

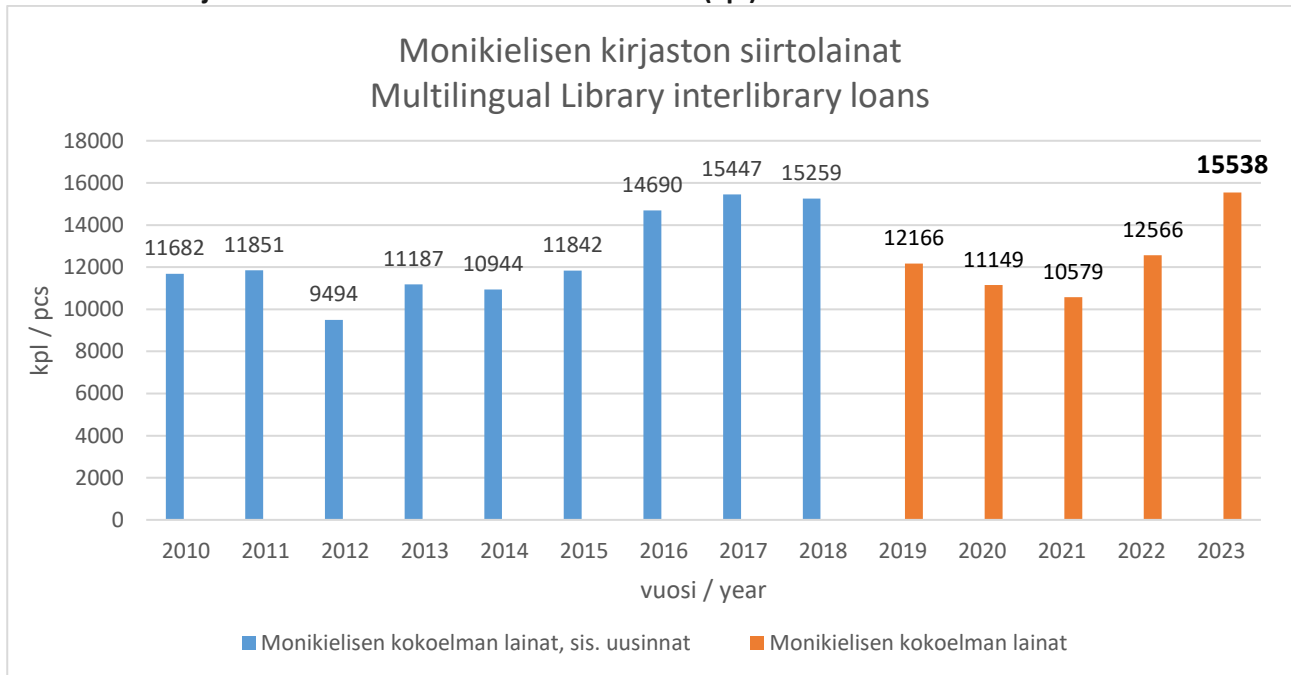
Monikielisen kirjaston e-aineisto joka oli vain Helmet-käyttäjien saatavilla poistui kansallisen E-kirjaston käyttöönoton myötä. Kansallinen yhteinen e-kirjasto- hankkeen lopputuloksissa oli huomioitu Monikielisen kirjaston asiakaskunnan lukutarpeet ja seuraamme kansallisen E-kirjaston kehittymistä monikielisen aineiston osalta myös vuonna 2025.

4.3 Siirtokokoelmat

Siirtokokoelmien lähettäminen on osa kirjaston kaukopalvelutehtävää. Monikielisen kirjaston siirtokokoelmat ovat tasaisesti lisääntyneet ja on odotettavissa, että määrä jatkaa kasvua vuonna 2025 tai ainakin saavuttaa vuoden 2023 ennätyslukeman.

Vuonna 2023 Monikielisen kirjaston kokoelmista lähetettiin siirtolainoina harvinaisilla kielillä yhteensä 15538 nidettä ilman uusintoja (v. 2022 12566 nidettä ilman uusintoja). Kuluvana vuonna (tilanne 30.9.2024) on lähetetty 10367 kpl nidettä eri kirjastoon ja laitokseen. Lasten aineiston osuus on 67 % (Lähde: Helsingin kaupunginkirjaston kaukopalvelu).

Monikielisen kirjaston kokoelmista lähteneet siirtolainat (kpl) vuosina 2010 – 2023:

Huom: sis. myös lainojen uusinnat v.2018 asti. Tilastointitavan muutos v.2019 antaa todenmukaisemman kuvan lainausmääristä. Lähde: Helsingin kaupunginkirjaston kaukopalvelu.

Ukrainankielinen aineisto oli eniten kysytty lähetetyissä siirtokokoelmissa v. 2023 ja kuluvana vuonna 2024. Ukrainankielisen aineiston kysyntä Suomen yleisissä kirjastoissa tulee todennäköisesti jatkumaan tasaisena vuonna 2025. Ukrainankielistä aineistoa on nyt jo lähetetty 2826 kpl (tilanne 30.9.2024). Seuraavaksi eniten siirtolainoja on lähetetty näistä kielistä : arabia, persia, turkki, kiina, thai, somali , albania, tigrinja ja romania. Yhteistyö varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa on lisännyt siirtokokoelmapyyntöjä päiväkoteihin ja kouluille. Kaikki siirtokokoelmat toimitetaan lähikirjastojen kautta.

4.4 Asiantuntemus

Monikielisen kirjaston tehtäviin kuuluu antaa neuvontaa ja asiantuntija-apua (mm. aineiston toimittajista, kirjastopalvelujen esittelystä eri kielillä) sekä osallistua luennoitsijoina ja asiantuntijoina kirjastoalan ja kasvatuksen alan koulutuksiin. Monikielisen kirjaston palveluiden esittelypyynnöt ovat palautuneet koronavuosia edeltävälle tasolle ja kysynnän uskotaan jatkavan kasvua myös vuonna 2025.

Monikielinen kirjasto toimii yhteistyössä Kirjastot.fin ja pääkaupunkiseudulla Helmet-kirjastojen monikielisiä ja -kulttuurisia palveluita ja yhdenvertaisuutta koordinoivien ryhmien kanssa. Lisäksi Monikielinen kirjasto osallistuu mahdollisuuksien mukaan koulutuksien järjestämiseen.

5. Koulutus

Monikielisen kirjaston henkilökunta osallistuu erilaisiin koulutuksiin ja tapahtumiin. Tavoitteena on ylläpitää ammattitaitoamme, etsiä uusia toimintamalleja ja hyviä käytäntöjä ja sekä lisätä tietoteknistä osaamistamme. Vuoden 2025 Monikielisen kirjaston henkilöstön tavoitteena tulee olemaan mm. uuden Helmet-Finna kirjastojärjestelmän sujuva käyttöönotto ja jatkaa Microsoft työkalujen käyttöä. Tietoteknisen osaamisen kehittämisen lisäksi osallistumme mm. aineistojen sisältöihin ja niiden avaamista käsitteleviin koulutuksiin ja yhteistyökumppaneidemme eri teemoista järjestämiin koulutuksiin.

Tutustuminen Göteborgin tai Frankfurtin kirjamesseujen tarjontaan vuonna 2024 ei toteutunut. Monikielinen kirjasto selvittää henkilökunnan mahdollisuutta vieraillla ao. messuilla vuonna 2025.

6. Markkinointi ja viestintä

Monikielinen kirjasto tukee aineistoillaan ja asiantuntemuksellaan kirjastoja monikielisessä ja monikulttuurisessa viestinnässä, markkinoinnissa ja tapahtumatuotannossa. Tarkempi markkinointi- ja viestintäsuunnitelma ensi vuodelle työstetään alkuvuodesta 2025.

Arvio v. 2025 markkinointi- ja viestintäkuluista			
437300	Painatukset	Yhteensä	7500
447300	Tapahtumat	Yhteensä	8600
450700	Näyttelytarvikkeet	Yhteensä	1800
434125	Käännöspalvelut	Yhteensä	4100
434100	Asiantuntijapalvel.	Yhteensä	5600
434105	IT käyttö	Yhteensä	250
Kaikki yhteensä v.2025			27850

Monikielisen kirjaston tunnettuutta on lisätty painetun ja sähköisen esitteen avulla. Painetun esitteen 22 kieliversiota vanhentuivat huhtikuussa 2024 kun Helmet siirtyi Finna-alustalle. Näin myös esitteessä ollut Monikielisen kirjaston aineiston Helmet-hakuohje vanhentui.

Uusien esitteiden työstö aloitettiin toukokuussa ja vuonna 2024 julkaistiin viisi (5) esitteen kieliversiota ainoastaan nettiversioina. Uusi esite on kaksipuoleinen, kaksikielinen A4 pdf-sivu, jonka voi itse tulostaa [kirjastot.fi/monikielinenkirjasto -sivustolta](http://kirjastot.fi/monikielinenkirjasto-sivustolta). Uusia esitteen käännöksiä toteutetaan v. 2025 viidestä kymmeneen kieliversiota, tarpeen ja kysynnän mukaan.

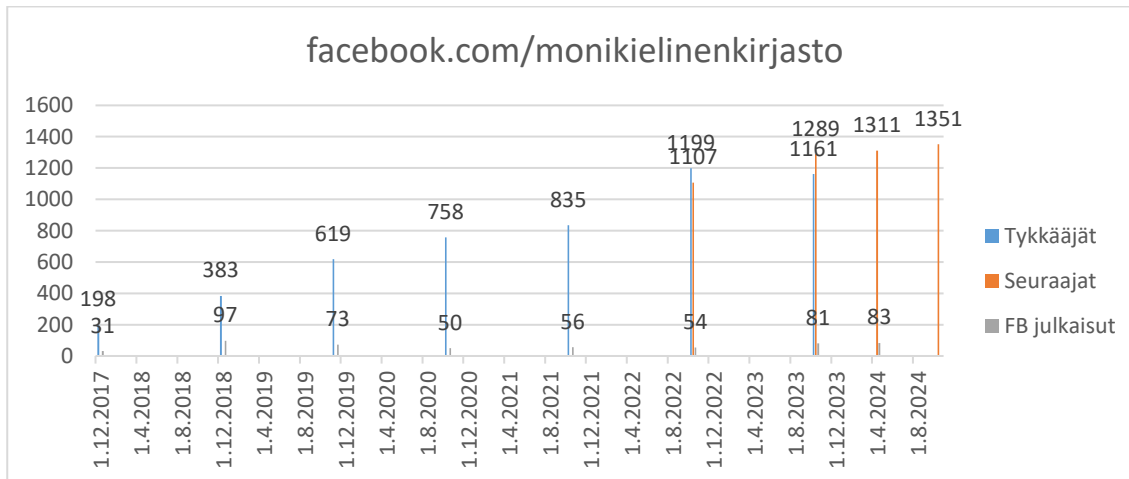
”Kirjasto on kaverisi” -kirjanen on lapsille suunnattu monikielinen kirjastonkäytön opas, joka on painettu 15 kielellä. Monikielinen kirjasto ottaa kirjasen loppuneista kieliversioista uusintapainoksia tarvittaessa vuonna 2025. ”Kirjasto on kaverisi” -kirjasen tilaus- ja toimitusprosessia on automatisoitu. Uusia kieliversioita ei ole suunnitteilla painattaa vuonna 2025 ellei tähän tule erityinen asiakkaan kieliryhmän tarve. Kirjasen kieliversioiden painatuksessa teemme mielellämme yhteistyötä SJK ERTEn kanssa painokustannusten alentamiseksi myös vuonna 2025.

Kirjastot ovat toivoneet myös muuta markkinointimateriaalia ja opasteita kirjastotiloihin. Opasteita, jotka kertovat monikielisestä aineistosta ja sen saatavuudesta, tulisi olla esillä paitsi verkossa niin myös kirjastotilassa. Monikielinen kirjasto on julkaissut Kirjastot.fi-sivustolla tähän [tarkoitettuja materiaaleja](#) eri kielillä, ja olemme kertoneet niistä eri esittelytilaisuuksissa. Lisää erikielisiä opasteita ja työkaluja toteutetaan vuonna 2025 kirjastojen tarpeiden mukaisesti.

6.1 Sosiaalinen media

Monikielisen kirjaston verkko- ja sosiaalisen median osaamista on vahvistettu henkilöstön koulutuksella. Monikielinen kirjasto ylläpitää ja päivittää omia sivustojaan Kirjastot.fi:ssä ja Helmet.fi-verkkopalvelussa. Suurin osa näissä kanavissa 23.9.2020 jälkeen julkaistuista jutuista on saavutettavia.

Monikielisen kirjaston Facebook-sivusto perustettiin 1.10.2017 facebook.com/monikielinenkirjasto. Facebook-sivustolle on tehty sisältösuunnitelma ja tuotanto jatkuu säännöllisinä päivityksinä.

Lähde: Facebook, 3.10.2024.

Facebook- sivustolla, vihdoin 6,5 vuoden jälkeen, ylitimme tuhannen seuraajan rajapyykin vuonna 2022. Monikielisen kirjaston facebook.com/monikielinenkirjasto -sivustolla oli **1,351** seuraajaa 3.10.2024 (1 289 seuraajaa 31.10.2023). Seuraajien ja tykkääjien tavoittamista jatketaan vuonna 2025 säännöllisillä postauksilla, jotka käsittelevät Monikielisen kirjaston osallistumista erilaisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin, vierailuja eri kirjastoissa ja yhteistyökumppaneiden luona, ja tietysti erikielisten aineistojen esittelyjen kautta.

Tavoittaaksemme paremmin vieraskielistä väestöä jatkamme sisällön tuottamista muutamilla suurimmilla maahanmuuttajakielillä. Suunnitelmassa on edelleen Facebookin maksullisen mainonnan kokeilu koska eräät kieliryhmät, esim. arabiankieliset, voi mm. InfoFinland-palvelun kokemuksen mukaan tavoittaa hyvin käyttämällä kohdennettua omankielistä mainontaa. Facebookin maksullinen mainoskampanja pyritään toteuttamaan vuonna 2025.

Monikielisen kirjaston Instagram-perustettiin marraskuussa 2022. Tällä hetkellä seuraajia on 394 (31.10.2023) ja kasvuvauhti on ollut n. 100 uutta seuraajaa vuodessa. Instagramissa ilmestyvät jutut ovat suurelta osin samoja kuin Monikielisen kirjaston Facebook-tilillä. Postauksien julkaiseminen jatkuu Monikielisen kirjaston Instagram-tilillä myös vuonna 2025.

6.2 Tapahtumatoiminta

Monikielisen kirjaston esittelyjä on järjestetty paljon vuonna 2024. Korona-aikojen kokemuksesta etäyhteyksien lisääntynyt ja vakiintunut käyttö, mm. esittelytilaisuuksissa, jatkuu vuonna 2025, mutta myös läsnätilaisuuksien määrä ennustetaan nousevan. Monikielinen kirjasto pystyy erittäin hyvin ja tasapuolisesti esittelemään verkon kautta toimintaamme ja palvelujamme eri tahoille ympäri Suomea.

Vuonna 2025 on useita kotimaisia kirjastoalan tai maahanmuuttoon liittyviä tapahtumia.

1. Osallistumme Educa 2025-messuille tammikuussa 2025 yhteisellä näyttelyosastolla Valtakunnallinen kehittämistehtävä VAKE:n kanssa. SJK ERTE osallistuu yhdellä päivystäjällä ja sähköisellä kyselyllä opettajille. Educa-tapahtuma on osoittautunut erittäin hyväksi keinoksi tavoittaa opetusalan toimijoita eri puolilta maata.
2. Maailma kylässä 2025 -festivaali yhteistyössä Helsingin kaupungin Kirjastoauto-yksikön kanssa. Osallistuminen vielä avoinna.
3. Kirjastoautopäivät 2025. Osallistuminen vielä avoinna.
4. Monikielinen kirjasto osallistuu luokanopettajien, oman äidinkielen ja oman uskonnon opettajien, S2 -ja R2-opettajien, valmistavien luokkien opettajien ja varhaiskasvattajien koulutustilaisuuksiin aina kun se on mahdollista. Tämä on erittäin hyvä kanava, jonka kautta pystymme levittämään tietoa meistä eri kieliä puhuville koululaisille ja heidän perheilleen. Yhteistyötä opettajien kanssa edistetään myös verkon kautta tehtyjen toiminnan esittelyjen avulla.
5. Monikielinen kirjasto on tehnyt yhteistyötä Helsingin kaupunginkirjaston kirjastoautoyksikön kanssa. Jatkamme yhteistyötä ja osallistumme yhdessä tapahtumiin päiväkotien, koulujen, leikkipuistojen ja asukaspuistojen yhteydessä alueilla, joilla on runsaasti maahanmuuttajataustaisia perheitä.

6.3 Tiedotus ja yhteydet

Monikielinen kirjasto jatkaa tiedottamista toiminnastaan, ja lisää monikielistä kirjastojen tiedotuksessa tarvittavaa materiaalia omilla sivuillaan Kirjastot.fi:ssä www.kirjastot.fi/fi/monikielinen-kirjasto, Facebookissa, Instagramissa ja InfoFinlandissa. Helmet-sivustolla tietomäärä Monikielisestä kirjastosta ja meidän palveluistamme väheni minimiin, kun Helmet liittyi Finnaan huhtikuussa 2024.

Yleisten kirjastojen valtakunnallinen kehittämistehtävä (VAKE) on uudistanut ja selkeyttänyt www.kirjastot.fi -sivustoa vuodesta 2021 alkaen. Monikielisen kirjaston sivujen selkeyttäminen ja parantaminen jatkuu edelleen vuonna 2025 yhteistyössä VAKEn kanssa.

Monikielisten palveluiden kanssa toimivien kirjastolaisten valtakunnallinen verkosto kokoontui Monikielisen kirjaston kutsumana Teamsissä ensimmäisen kerran vuonna 2022. Tapaamisessa ovat läsnä edustajat Tampereen, Hämeenlinnan, Kouvolan, Oulun ja Rovaniemen kaupunginkirjastoista. Tapaamia on jatkettu kahdesti vuosittain.

Monikielisen kirjaston kaikille kirjastoille avoimia etäkahveja toivotaan voitavan jatkaa vuonna 2025. Monikielisen kirjaston toiminnasta kerrotaan myös AKE-alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen ja HELMET- kirjaston henkilöstön kokouksissa.

Toivomme saavamme edelleen palautetta ja toiveita toiminnastamme myös vuonna 2025. Suunniteltu palautteenantomahdollisuuksien lisääminen uudistuneessa Helmet-Finnassa ei onnistu sisältösuunnittelun rajoitteiden takia. Jokaisella Monikielisen kirjaston Kirjastot.fi -sivulla on sähköpostilinkki palautteen antoa varten.

7. Raportointi

Monikielisen kirjaston tehtävän hoitamisesta raportoidaan vuosittain OKM:n selvityksen yhteydessä ja tuloskeskusteluissa.

Kustannusten seuranta hoidetaan Helsingin kaupungin BO- raportointijärjestelmän avulla.

Kerran kuukaudessa on tilannekatsauspalaveri Kirjastoverkon yhteiset palvelut -yksikön päällikön Virva Nousiainen-Hiirin sekä muun johtotiimin kanssa.

8. Lisätietoja

Riitta Hämäläinen, riitta.hamalainen@hel.fi, p. 09-310 85402.

Eeva Pilviö, eeva.pilvio@hel.fi, p. 09-310 85460.

Kirsi Vanharanta, kaukopalvelu@hel.fi, p. 09-310 85432.